

ІННОВАЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР ІДЕЙ СУЧАСНОГО ПОЛІТЕХНІЗМУ

Навколишній світ вступив в епоху глибоких змін, що торкаються всіх сфер нашого життя. Це виявляється у швидкому оновленні технологій, надзвичайній мобільності соціального життя, нових формах спілкування, нових засобах світобачення і світорозуміння. Реалізація “Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки” як пріоритетного напрямку процесу державотворення актуалізує використання історичного підходу до вирішення освітніх проблем сучасності. При цьому важливо зважати на те, що українське шкільництво пройшло складний шлях розвитку від повного заперечення досить конструктивного досвіду його організації у минулому до впровадження педагогічної спадщини під новими науковими назвами. Отже, в наш час виникає необхідність ґрунтовного й об’єктивного аналізу педагогічних надбань на предмет їх актуалізації й розвитку в умовах оновлення системи національної освіти. До здобутків вітчизняної педагогіки ХХ століття відносимо й ідею політехнізму, яка була сформульована у зв’язку з удосконаленням механізмів соціально-економічної розбудови суспільства [1, с. 14].

Аналіз новітніх тенденцій реформування системи освіти в Україні дає підстави стверджувати, що теоретичні основи і організаційно-практичні засади реалізації ідеї політехнізму знаходять своє відображення на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії та шкільної практики. Таким чином, актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір [2; 3; 4, с. 46-49].

Метою статті є проаналізувати особливості підвищення доступності якості політехнічної освіти для громадян України відповідно до вимог інноваційного розвитку суспільства.

У результаті аналізу різних підходів до визначення педагогічних інновацій і механізмів їх створення, Г. Сиротинко визначає поняття «інновація» як результат (продукт) процесу створення нового, що відповідно оновлює педагогічну теорію і практику, оптимізуючи досягнення поставленої перед суспільством освітньої мети. Педагогічні інновації є загальною назвою нового педагогічного продукту (теоретичного, практичного), що втілюється у навчально-виховний процес – концепції, теорії, системи, моделі, методики, технології, методи, прийоми тощо [3, с. 279-300].

Хоча, коли використовується категорія “інноваційний характер освіти”, не завжди мається на увазі виключно рівень впровадження педагогічних інновацій, часто йдеться про участь у інноваційній діяльності або залучення інновацій до освітньої галузі.

Вимоги прагматичної спрямованості сучасної освіти висуваються у Національній доктрині розвитку освіти, де зазначено, що “мають постійно оновлюватися зміст освіти та організація навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень” [4, с. 44-49].

Розбудова національної системи освіти в умовах становлення України як самостійної незалежної держави з урахуванням кардинальних змін в усіх сферах суспільного життя, історичних викликів ХХІ століття вимагає критичного осмислення досягнутого і зосередження зусиль та ресурсів на вирішенні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток освітньої галузі, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епосі. Зміст освіти відіграє ключову роль у розбудові національної системи освіти, забезпеченні її інноваційного розвитку, приведенні у відповідність до європейських та світових стандартів. Зміст освіти відіграє ключову роль у розбудові національної системи освіти. Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують

удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Сучасна філософія освіти і оновлена стратегія реформування освітньої сфери вимагають принципово нових наукових досліджень, обґрунтованого і послідовного запровадження нових науково-педагогічних технологій, раціональних і ефективних підходів до організації наукової та інноваційної діяльності в освіті. У наш час проблема реалізації ідеї політехнізму майже не досліджується педагогічною наукою. Розвиток системи освіти в зазначеному напрямі ґрунтується на:

- рекомендаціях Нової стратегічної програми європейського співробітництва в галузі освіти і навчання "Освіта і навчання 2020", спрямованої на розбудову інформаційно зорієнтованих європейських суспільств та перетворення навчання впродовж життя на реальність, доступну всім громадянам;

- забезпеченні пріоритетності розвитку науки та науково-технічного потенціалу ВНЗ шляхом виділення коштів із державного бюджету на перспективні наукові проекти і скорочення кількості розпорядників бюджетних коштів у сфері науки [2, с. 23].

Таке становище детермінується відповідними процесами в суспільстві. Це, зокрема, різке скорочення державного фінансування, передовсім, у галузі технічних наук; переорієнтування промисловості на зарубіжні технології; відтік значної частини кваліфікованих фахівців і молоді для праці й навчання за кордоном; гуманітаризація змісту професійної освіти; втрата інтересу до проблем політехнічної освіти з боку держави, вчених і викладачів; відсутність нових ідей у галузі політехнічної освіти; скорочення матеріальної бази трудового навчання в загальноосвітніх школах; моральне та фізичне старіння лабораторного обладнання для вивчення основ наук. Перелік негативних тенденцій можна ще доповнювати, але водночас важливо також відмітити позитивні зміни, які, на нашу думку, виступають передумовами до відродження політехнічної освіти. До них можна віднести такі чинники: по-перше, процес комп'ютеризації виробничої та освітньої сфер; по-друге, усвідомлення людською цивілізацією явної переваги в соціально-економічній та військовій галузях тих країн, які у своєму розвитку орієнтуються на високі технології та сучасні наукові досягнення; по-третє, зростання потреби у випускниках професійно-технічних навчальних закладів, які крім своєї спеціальності добре володіють обчислювальною та організаційною технікою, засобами комунікації. Названі нами фактори актуалізують проблему політехнічної освіти, тим більш, що в останні десятиріччя означене питання майже не досліджувалося, тож нові можливості реалізації ідеї політехнізму не враховуються й недостатньо використовуються в шкільній освіті України.

Список використаної літератури

1. *Бойко А. М.* Упровадження педагогічної інноватики в практику виховної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів : монографія / А. М. Бойко ; Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. – 397 с.
2. *Євтодюк А. В.* Трансформація університетської освіти в контексті синергетичної парадигми на зламі епох / А. В. Євтодюк // Міжнародна науково-практична конференція: Університетська освіта України XXI століття: проблеми, перспективи, тенденції розвитку. – Харків, 2000. – С. 46–50.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки / [електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf.
4. *Сиротенко Г.* Інноваційний потенціал освіти: досягнення на тлі проблем / Г. Сиротенко // Післядипломна освіта в Україні. – 2006. – №1. – С. 44–49.